

אנדרלמוסיה בטיפול בחלב

אחראי לקבלת החלב במשק. אך אירגון ההובלה (בו מאורגנים המשקים עצמם שולחי החלב) התנגד להסדר זה. החלטתם היתה: „חברי האירגון לא יוותרו על תור חודשי בהובלת חלב במיכלית, כמקובל עד כה“; ויוצא שמדי חודש בחודשו עובר תור ההובלה למשק אחר. המשרתי לאירגון. ומי מקבל את החלב במשק? נוצר רה מעין „משרה“ למומחה מיוחד: „מקבל חלב“ — פקיד חדש וקבוע. המלווה את הנהג המתחלף מדי חודש, והוא המקבל את החלב ומאשר בחתימתו את קבלתו. ואף אם זו חצי משרה (חצי יום עבודה) בלבד, מי נושא בהוצאה זו? לוקסוס זה עולה למשקים (החברים באירגון) לפחות ב־2000 לירות בשנה!

כשמוביל החלב אינו קבוע ואינו מוכר ע"י „תנובה“ כמקבל חלב, אין אפשרות לנצל באופן ראציונאלי את המיכלית. משום שהיא מחולקת לתאים — לכל משק תא מיוחד בה. מהו, למשל, המצב ב„התבור“? קואופרטיב זה הוא „חלוצי“ ההובלה במיכלית ונוהג בה נהג קבוע. אך נהג זה אינו מוכר ע"י „תנובה“ כמקבל חלב ולכן אינו מוסמך לאשר בשמה את קבלת החלב במשק וליטול את דוגמאות החלב לבדיקות השומן והרדוקטזה במקום. גם במיכלית זו מוקצה לכל משק תא מיוחד. כשהמשק שולח פחות חלב מכפי שמוקצה לו מקום, במיכלית, התא שלו אינו מנוצל במלואו; וכשקורה שהמשרק שולח כמות חלב, העולה על תכולת התא שלו, הרי יש הכרח לצרף את העודף למשלוח החלב של משק אחר, שתאו לא נתמלא או שהעודף נשאר במשק עד לסידור המשלוח הבא. כשעדפי החלב של כמה משקים מתערבבים בתא אחד, על המשקים ל„התפשר“ בכל הנוגע לאחוז השומן שבחלב זה וטיבו; ומתעוררות גם בעיות של קביעת הכמות המדויקת, כי אין בכל משק מיתקן מדויק למדידת החלב בבריכת. הסידור הנוכחי מייקר את הובלת החלב וגורם לא פעם למשקים הפסדים בתשלומי החלב שמתקבל במחלבה.

בנגב מתכוננים משקים רבים לקירור החלב

אנו עדים להתפתחות מהירה מאוד בשטח קירור החלב בבריכות והובלתו מהמשק במיכליות. אך רבות הן הבעיות המתעוררות, הן מבחינה מקצועית והן מבחינה אירגונית, אשר טרם מצאו את פתרונן.

מופעלות אצלנו בריכות צינון מדגמים שונים, המצויידות במתקני קירור שונים. לאחר הנסיון הראשון בהפעלת הציוד בצורות שונות חייבים אנו לבדוק מה ההבדלים ביניהן, בכל הנוגע ליעילות הקירור, הוצאות הקירור וההחזקה. בכמה פרוטות עולה למשק קירור ליטר חלב בשיטת קירור זו או אחרת? מה הסיבה שבכמה משקים החלב אינו מגיע לרדוקטזה של 5 שעות, למרות שהם השקיעו סכומים ניכרים בציוד לקירור?

בצד האירגוני של הובלת החלב שורר תוהו ובוהו: מתנגשים פה אינטרסים „מנוגדים“, כביכול, של גורמים שונים. לא פעם נדמה, שאנו כאילו „מצליחים“ לבטל את כל היתרונות של הובלת החלב במיכליות. המטרות העיקריות של השימוש במיכליות בעולם הן: הבטחת טיב החלב והורדת הוצאות הובלתו ומסירתו למחלבה. לשם הבטחת טיב החלב מקובל בחו"ל שהמחלבה בעצמה מבצעת את ההובלה; ביצוע ההובלה על ידה מאפשר לה את הפיקוח הדרוש. לשם הורדת הוצאות ההובלה נחוץ תכנון רחב, המאפשר שימוש ראציונאלי במיכליות, וגם זה מתאפשר ביתר קלות כשההובלה מבוצעת ע"י המחלבה. איך מבוצעת הובלת החלב במיכליות אצלנו? — תחילה התנגדה הנהלת „תנובה“ לקבל על עצמה התפקיד הזה. כשבמשך הזמן הושגה הסכמת „תנובה“ לכך, התנגד קואופרטיב ההובלה (או אירגון ההובלה) שבאיזור בו הוא הוביל עד כה את החלב בכדים.

כך קרה, למשל, בעמק הירדן. „תנובה“ לא הסכימה מראש להובלה, וכן אירגון ההובלה לא וויתר על ההובלה. לאחר משא ומתן ממושך הסכימה „תנובה“ להכשיר 2 נהגים קבועים של אירגון ההובלה כ„מקבלי חלב“ מוכרים, כי מובן מאליו שרק איש קבוע ומנוסה יכול להיות

עם ריבוי המיכליות באזורים יתוהוה מצב, שחלק מהן לא ינוצל ניצול מלא. ימי בטלה של מיכליות ייקרו את ההובלה, בה בשעה שמספר קטן יותר של מיכליות לפי תכנון מרכזי יכול היה להוביל את כל החלב מכל האזורים ללא ימי בטלה. שימוש מרוכז של המיכליות היה מוריד את הוצאות ההובלה בשיעור ניכר.

מתוך שיחות עם הבוקרים במשקים הוברר לי, שהם בעצמם אינם יודעים מה מתרחש סביבם בנידון זה. נחוצה פעולת הסברה נרחבת לשם תיקון המצב שנוצר כעת בשטח זה. המועצה לשיווק החלב צריכה ליזום פעולת הסברה זו, אך ציבור הבוקרים צריך לדאוג לכך ש"הסברה זו תגיע למוסדות המשק. אם לא נתקן בעוד מועד את המצב ולא נמנע התפתחות בלתי רצויה, נצא מכל השכלולים בהפסדים.

חי הברון

התאחדות מגדלי בקר

בבריכות זהובלתו במיכלית, והמשקים הראשונים החלו כבר להשתמש בבריכות. קואופרטיב הנגב רכש מיכלית, לפני שנה בערך, ומאז מחכה להשלמת הסידורים בכל המשקים. המיכלית מסודרת תאים תאים, וטרם החלו להשתמש בה. התעורר ויכוח בשאלת קביעת הוצאות המשלוח — אם זה יהיה לפי כמות החלב שתשלח כל פעם או לפי תכולת התא המוקצה לכל משק?

גורמים רבים למדי מטפלים בתכנון הקירור וההובלה ובביצוע ואין תיאום מספיק בין כל הגורמים האלה; וכך יצא שקואופרטיב "הנגב" רכש את המיכלית במעט שנה לפני שהמשקים היו מוכנים למשלוח החלב. ממילא יתווסף להוצאות המשלוח של כל ליטר חלב סכום נכבד לכיסוי הריבית של ההשקעה במיכלית שעמדה בטלה במשך תקופה ארוכה למדי. כבר נרמז למשקים, שמחיר ההובלה לא יופחת בהשוואה למחיר ההובלה בכדים עד כה.

לכבוד

התאחדות מגדלי בקר

ת-ל-א ב.י.ב.

ה. נ.

נודה לכם אם תדפיסו בגליון הבא של "משק הבקר והחלב" את הידיעה הבאה:

אגודה ישראלית לגנטיקה שימושית של בעלי-חיים

ביזמתו של האגף לבעלי-חיים במשרד החקלאות, התחנה לחקר החקלאות ברחובות, הפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית וגופים אחרים, נוסדה אגודה ישראלית לגנטיקה שימושית של בעלי-חיים.

בדבר פרטים אפשר לפנות אל אחת הכתובות הבאות:

מ. טרן, משרד החקלאות, רחוב העצמאות 21, חיפה.

י. פלג (בלויקופף), אגף לבעלי חיים, הקריה, תל-אביב, רחוב ד', בית מס. 4.

ע. אייל, התחנה לחקר החקלאות, רחובות, ת. ד. 15.

בכבוד רב,

עזרא אייל

מוזכר